2026/1690

2026.9.10.

AZ EURÓPAI PARLAMENT (EU) 2026/1690 ÁLLÁSFOGLALÁSA

(2026. április 29.)

az Európai Unió közös vállalkozásai 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatok szerves részét képező megjegyzésekkel

AZ EURÓPAI PARLAMENT,

— tekintettel a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel a Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság Közös Vállalkozás 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel a Tiszta Hidrogén Közös Vállalkozás 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel az Európai Vasút Közös Vállalkozás 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel az Európai Kiberbiztonsági Ipari, Technológiai és Kutatási Kompetenciaközpont 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel az Innovatív Egészségügy Közös Vállalkozás 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel a 3. „Egységes Európai Égbolt” Légiforgalmi Szolgáltatási Kutatás Közös Vállalkozás 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel az Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások Közös Vállalkozás 2024. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatára,

— tekintettel eljárási szabályzata 102. cikkére és V. mellékletére,

— tekintettel a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság véleményére,

— tekintettel az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. július 31-i 833/2014/EU tanácsi rendeletre ([1]), az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. július 31-i 2014/512/KKBP tanácsi határozatra ([2]) és az azt követően Oroszországgal szemben az Ukrajna elleni katonai agresszióra válaszul a Tanács által elfogadott szankciócsomagokra,

— tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A10-0046/2026),

([1]) HL L 229., 2014.7.31., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/833/oj.
([2]) HL L 229., 2014.7.31., 13. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/512/oj.

A. mivel a 3. „Egységes Európai Égbolt” Légiforgalmi Szolgáltatási Kutatás Közös Vállalkozást, a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozást, az Innovatív Egészségügy Közös Vállalkozást, a Tiszta Hidrogén Közös Vállalkozást, a Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság Közös Vállalkozást, az Európai Vasút Közös Vállalkozást, az Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások Közös Vállalkozást és a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozást az (EU) 2021/2085 tanácsi rendelet ([3]) hozta létre, az utóbbira mint egységes alap-jogiaktusra hivatkozva;

B. mivel az (EU) 2021/2085 rendelet létrehozta a Kulcsfontosságú Digitális Technológiák Közös Vállalkozást, mivel a Kulcsfontosságú Digitális Technológiák Közös Vállalkozást 2023 júliusában az (EU) 2023/1782 tanácsi rendelet ([4]) alapján Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozássá alakították át;

C. mivel az 2007/198/Euratom tanácsi határozat ([5]) hozta létre 2007 áprilisában;

D. mivel az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozást az (EU) 2021/1173 tanácsi rendelet ([6]) hozta létre;

E. mivel az (EU) 2021/887 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([7]) hozta létre;

F. mivel a 3. „Egységes Európai Égbolt” Légiforgalmi Szolgáltatási Kutatás Közös Vállalkozás a korszerűsített európai légiforgalmi szolgáltatás (ATM) fejlesztésére, valamint a digitális európai égbolt megvalósításának kutatás és innováció révén történő felgyorsítására irányuló, köz- és magánszféra közötti partnerség;

G. mivel a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás a légi közlekedés fenntartható és klímasemleges jövőre való átállását célzó kutatással és innovációval foglalkozó, köz- és magánszféra közötti partnerség;

H. mivel az Innovatív Egészségügy Közös Vállalkozás az interdiszciplináris, fenntartható és betegközpontú egészségügyi kutatásra és innovációra összpontosító, köz- és magánszféra közötti partnerség;

I. mivel a Tiszta Hidrogén Közös Vállalkozás egy üzemanyagcella- és hidrogéntechnológiai kutatással és innovációval foglalkozó, köz- és magánszféra közötti partnerség;

J. mivel a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás egy köz- és magánszféra közötti partnerség, amely az Európai Csipkezdeményezés keretében az innovatív új generációs félvezető technológiák fejlesztését mozdítja elő, és az európai csipgyártási kapacitást erősíti;

K. mivel a Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság Közös Vállalkozás fenntartható és versenyképes körforgásos bioalapú iparágakkal kapcsolatos kutatásra és innovációra összpontosító, köz- és magánszféra közötti partnerség;

L. mivel az Európai Vasút Közös Vállalkozás a vasúti ágazatban tevékenykedő, kutatási és innovációs, köz- és magánszféra közötti partnerség;

M. mivel az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás a nagy teljesítményű számítástechnika európai fejlesztését és alkalmazását szolgáló erőforrás-összevonást lehetővé tevő, köz- és magánszféra közötti partnerség;

N. mivel az Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások Közös Vállalkozás egy köz- és magánszféra közötti partnerség, amelynek célja az ipari vezető szerep elősegítése és fejlesztése Európában az 5G és 6G hálózatok és szolgáltatások terén;

([3]) A Tanács (EU) 2021/2085 rendelete (2021. november 19.) a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról, valamint a 219/2007/EK, az 557/2014/EU, az 558/2014/EU, az 559/2014/EU, az 560/2014/EU, az 561/2014/EU és a 642/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 427., 2021.11.30., 17. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2085/oj).

([4]) A Tanács (EU) 2023/1782 rendelete (2023. július 25.) a közös vállalkozásoknak a Horizont Európa keretében történő létrehozásáról szóló (EU) 2021/2085 rendeletnek a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás tekintetében történő módosításáról (HL L 229., 2023.9.18., 55. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1782/oj).

([5]) A Tanács 2007/198/Euratom határozata (2007. március 27.) a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás létrehozásáról és részére kedvezmények nyújtásáról (HL L 90., 2007.3.30., 58. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/198/oj).

([6]) A Tanács (EU) 2021/1173 rendelete (2021. július 13.) az európai nagy teljesítményű számítástechnikával foglalkozó közös vállalkozás létrehozásáról és az (EU) 2018/1488 rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 256., 2021.7.19., 3. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1173/oj).

([7]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/887 rendelete (2021. május 20.) az Európai Kiberbiztonsági Ipari, Technológiai és Kutatási Kompetenciaközpontnak és a nemzeti koordinációs központok hálózatának a létrehozásáról (HL L 202., 2021.6.8., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/887/oj).

O. mivel a Globális Egészségügyi EDCTP3 közös vállalkozás egy olyan, köz- és magánszféra közötti partnerség, amely a szubszaharai Afrikában a fertőző betegségek társadalmi-gazdasági terheinek az új és továbbfejlesztett egészségügyi technológiai alkalmazások révén történő csökkentésére, valamint a fertőző betegségekre való globális felkészültség és reagálás javítására összpontosít;

P. mivel az Európai Kiberbiztonsági Ipari, Technológiai és Kutatási Kompetenciaközpontot azzal a céllal hozták létre, hogy a nemzeti koordinációs központok hálózatával együttműködve támogassa a kiberbiztonsággal kapcsolatos innovációt és iparpolitikát;

Q. mivel a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás célja, hogy biztosítsa az Unió hozzájárulását az ITER nemzetközi fúziósenergia-projekthez, végrehajtsa az Euratom és Japán közötti, tágabb megközelítésről szóló megállapodást, és előkészítse egy demonstrációs fúziós reaktor és a kapcsolódó létesítmények építését;

R. mivel az Európai Unió példátlanul nagy számú szankciós csomagot fogadott el Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborújával kapcsolatban, azzal a céllal, hogy aláássa Oroszországnak a háborús erőfeszítések fenntartására való gazdasági, pénzügyi és katonai képességét, és ily módon véget vessen az agresszív háborúnak, megvédve Ukrajna területi integritását és lakosságának biztonságát, valamint biztosítva a nemzetközi jog és az ENSZ Alapokmányában foglalt elvek tiszteletben tartását; mivel az Európai Unió számos intézkedést fogadott el annak érdekében, hogy teljes mértékben véget vessen az Unió orosz energiától való függőségének, többek között az atomenergia-ágazatban is;

S. mivel az Európai Számvevőszék (a továbbiakban: a Számvevőszék) bejelentette, hogy a 2025-ös pénzügyi évtől kezdődően felülvizsgált ellenőrzési megközelítést vezet be a közös vállalkozásokra vonatkozóan;

Általános megjegyzések

1. üdvözli a közös vállalkozásoknak a kutatási és innovációs tevékenységek támogatásában betöltött szerepét a közlekedés, az energia, az egészségügy, a körforgásos bioalapú iparágak, a kulcsfontosságú elektronikai alkatrészek, a mesterséges intelligencia és a szuper-számítástechnika, a kiberbiztonság és a hálózati rendszerek területén; sürgeti a közös vállalkozásokat, hogy könnyítsék meg a tudományos ismeretek piackész innovációkká való átalakítását, és vezessenek be olyan mechanizmusokat, amelyek biztosítják, hogy tevékenységeik hozzájáruljanak Európa globális stratégiai autonómiájának, versenyképességének, biztonságának – beleértve a kiberbiztonságot is –, környezeti fenntarthatóságának és éghajlat-politikai céljainak megerősítéséhez a kritikus kutatás, adatok és infrastruktúra védelme érdekében; felhívja a közös vállalkozásokat, hogy mozdítsák elő a rendszeres kiberbiztonsági képzést a kiberfenyegetésekkel szembeni reziliencia megerősítése érdekében;

2. emlékeztet arra, hogy a jelenlegi többéves pénzügyi keretben (MFF) a Számvevőszék szerint a kutatással és innovációval foglalkozó közös vállalkozások jelentős, várhatóan összesen 17,2 milliárd EUR összegű költségvetéssel gazdálkodnak, amely az uniós pénzbeli hozzájárulásból származik, valamint 21,3 milliárd EUR összegű hozzájárulást mozgósítanak más tagoktól; kiemeli, hogy a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás a jelenlegi többéves pénzügyi keretben várhatóan 5,6 milliárd eurós költségvetésből fog gazdálkodni ([8]);

3. hangsúlyozza, hogy a 2028–2034-es időszakra vonatkozó következő többéves pénzügyi kerettel összefüggésben a közös vállalkozások továbbra is fontos szerepet fognak játszani az Unió stratégiai autonómiájának, fenntarthatóságának, biztonságának és versenyképességének megerősítésében; ezért felhívja a Bizottságot és a költségvetési hatóságot annak biztosítására, hogy a közös vállalkozások elegendő, stabil és hosszú távú finanszírozást kapjanak a jövőbeli többéves pénzügyi keretben, amely arányos bővülő feladataikkal és az innováció fő mozgatórugóiként az olyan stratégiai ágazatokban betöltött szerepükkel, mint az energia, a digitális technológiák, a félvezetők, a tiszta energia, az egészségügy és a védelemmel kapcsolatos kutatás;

4. megjegyzi, hogy a közös vállalkozások a köz- és magánszféra közötti partnerségeken alapulnak, amelyek irányítják a beruházásokat, és a közös célok támogatása érdekében köz- és magánforrásokat mozgósítanak; e tekintetben emlékeztet arra, hogy a magánszektorbeli tagok hozzájárulásainak teljesíteniük kell a megállapított célokat annak érdekében, hogy ezek a partnerségek kölcsönösen előnyösek maradjanak; rámutat arra, hogy a magánszektorbeli tagok elégtelen hozzájárulásai miatt egyes közös vállalkozások pénzügyi nehézségekkel szembesülnek célkitűzéseik elérése során; felhívja továbbá a közös vállalkozásokat és a Bizottságot, hogy a célok elérése érdekében kerüljék el a kiegészítő tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulásokra való túlzott támaszkodást, és biztosítsák azok megfelelő, átlátható és arányos felhasználását, mivel az ilyen tevékenységek kívül esnek a közös vállalkozás munkaprogramján és költségvetésén, és azokat a Számvevőszék nem ellenőrzi; ezért sürgeti az IKAA-ra vonatkozó jelentéstételi és validálási módszertan átláthatóságának és bizottsági felügyeletének megerősítését, valamint azon hozzájárulások előnyben részesítését, amelyek a közös vállalkozások által finanszírozott, versenyeztetéssel odaítélt fellépésekhez kapcsolódnak;

([8]) https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/iter_en.

5. elismeri, hogy a gyorsan változó globális geopolitikai környezetben, amelyet összetett és változó kihívások jellemeznek, a közös vállalkozások fontos szerepet játszanak az Unió stratégiai autonómiájának, felkészültségének és rezilienciájának előmozdításában; elismerését fejezi ki amiatt, hogy a közös vállalkozások hozzájárulnak a technológiai innovációhoz, a digitális autonómiához és a kiberbiztonsághoz, a fenntartható közlekedési megoldásokhoz, az energiafüggetlenséghez, a körforgásos gazdasághoz és a népegészségügyhöz;

6. felhívja az összes közös vállalkozást, hogy a nemzetközi partnerekkel folytatott együttműködésük során a lehető legnagyobb éberséggel járjanak el, teljes mértékben tiszteletben tartva a korlátozó intézkedések hatályos uniós rendszerét és az Európa stratégiai autonómiájának megőrzésére irányuló célkitűzést;

7. elismeri, hogy a közös vállalkozások jelentős mértékben hozzájárulnak a kutatás, az innováció és a technológiai fejlődés előmozdításához az olyan ágazatokban, mint a légi közlekedés, a vasút és a légiforgalmi szolgáltatás; megerősíti, hogy alapvető szerepet játszanak a stratégiai autonómiára, a fenntarthatóságra, a digitális átalakulásra, a biztonságra és a versenyképességre vonatkozó kiemelt uniós célkitűzések támogatásában;

8. elismeri, hogy az Európai Unió közös vállalkozásai kritikus eszközként szolgálják az Unió kutatási és innovációs kapacitásának megerősítését azáltal, hogy a köz- és magánszféra közötti nagyszabású partnerségeket mozdítanak elő a stratégiai ipari területeken; a közös vállalkozások azáltal, hogy képesek egyesíteni az erőforrásokat, koordinálni a határokon átnyúló együttműködést, valamint áthidalni a tudományos kutatás és a piaci bevezetés közötti szakadékot, segítenek felgyorsítani a technológiai fejlődést, amit az egyes szereplők önállóan nem tudnának elérni; ismételten hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a közös vállalkozások biztosítsák az átláthatóságot, az elszámoltathatóságot és a közforrások hatékony kezelését;

9. elismeri, hogy az ipar, a tudományos élet, a kis- és középvállalkozások (kkv-k) és a hatóságok közös célkitűzések mentén történő mozgósításával a közös vállalkozások biztosítják az uniós források hatékony felhasználását, előmozdítják Európa vezető szerepét a kulcsfontosságú stratégiai technológiák terén, támogatják az értékalapú innovációt és az Unió stratégiai autonómiáját, és Unió-szerte közvetlenül hozzájárulnak a fenntartható gazdasági növekedéshez és a magas színvonalú foglalkoztatáshoz;

10. sürgeti a közös vállalkozásokat, hogy fokozzák intézményi kommunikációs tevékenységeiket annak biztosítása érdekében, hogy a nyilvánosság széles körben tisztában legyen az uniós célkitűzésekhez való hozzájárulásukkal, valamint a magánszereplőket bevonó intézményesített partnerségek szükségességével és hozzáadott értékével, és ezt világos és edukatív jellegű kommunikáció révén valósítsák meg;

11. üdvözli a Számvevőszéknek az Európai Unió közös vállalkozásairól szóló 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó éves jelentését (a továbbiakban: a számvevőszéki jelentés), amely külön megbízhatósági nyilatkozatot tartalmaz az egyes közös vállalkozások éves beszámolóira és az azok alapjául szolgáló ügyletekre vonatkozóan; hangsúlyozza, hogy a Számvevőszék küldetése alapvető fontosságú az uniós költségvetés hatékony és eredményes végrehajtása és a költségvetés felügyelete szempontjából; felszólít e bevált gyakorlat folytatására; üdvözli a közös vállalkozások és a Számvevőszék közötti jó együttműködést a számvevőszéki jelentés elkészítése során, és tudomásul veszi a közös vállalkozások által adott válaszokban szereplő néhány észrevételre és figyelemfelhívó megjegyzésre adott magyarázatokat;

12. tudomásul veszi a Számvevőszék 2025. október 1-jei bejelentését, amely szerint a 2025-ös pénzügyi évtől kezdődően felülvizsgált ellenőrzési megközelítést vezet be a közös vállalkozásokra vonatkozóan; megjegyzi, hogy ezt a változást többek között a személyzeti kapacitás korlátai, valamint az idézte elő, hogy a Bizottság Belső Ellenőrzési Szolgálata, amely korábban közös vállalkozásokat ellenőrzött, megszüntette a Horizont Európa keretében működő közös vállalkozások ellenőrzését, ezáltal korlátozva a kiegészítő ellenőrzési bizonyosság rendelkezésre állását; megjegyzi továbbá, hogy az új megközelítés megfelelő ellenőrzésiminta-nagyságot, az összes közös vállalkozás ellenőrzési munkájának összevonását és két külön megbízhatósági nyilatkozat kiadását irányozza elő, amelyeket további tematikus és különjelentések támasztanak alá; felhívja a Számvevőszéket annak biztosítására, hogy a felülvizsgált módszertant időben vezessék be, és hogy az az Unió pénzügyi érdekeinek védelme érdekében továbbra is feleljen meg a könyvvizsgálat minőségére, megbízhatóságára és bizonyosságára vonatkozó legmagasabb szintű normáknak;

13. üdvözli, hogy 2024. szeptember 24-én az Európai Kiberbiztonsági Ipari, Technológiai és Kutatási Kompetenciaközpont pénzügyi autonómiát szerzett; ezért tudomásul veszi, hogy a 2024-es pénzügyi évre vonatkozóan a Számvevőszék a többi tizenegy közös vállalkozás mellett első alkalommal ellenőrizte ezt a közös vállalkozást is;

14. hangsúlyozza, hogy tudatában van annak, hogy a 2024. évi pénzügyi évben több közös vállalkozást jelentős mértékben érintettek vagy érinthettek volna a teljesítményüket valószínűleg befolyásoló jelentős események; megjegyzi többek között, hogy:

   a) egyes közös vállalkozások tevékenységeit továbbra is súlyosan érintette Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja; ezek a hatások különösen nyilvánvalóak az ellátási láncok zavarai, a projektek végrehajtásának késedelmei és a működési költségek növekedése terén;

b) az Amerikai Egyesült Államok törölte az Egyesült Államok Nemzetközi Fejlesztési Ügynöksége által irányított programok igen nagy részét, beleértve a globális egészségügy területére vonatkozó programokat is, ami csökkentheti az e területen működő két európai uniós közös vállalkozás (az Innovatív Egészségügy Közös Vállalkozás és a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás) társfinanszírozási és partnerségi lehetőségeit, valamint az ellátási lánccal és a végrehajtással kapcsolatos kockázatokat, továbbá fokozott pénzügyi nyomást és bizonytalanságot idézhet elő az Unió számára; rámutat azonban arra, hogy e törlés időzítése stratégiai lehetőséget is jelenthet az Unió számára az egészségügyben betöltött globális szerepének megerősítésére, a reziliencia növelésére és vezető szerepének érvényesítésére;

c) 2024. augusztus 1-jén lépett hatályba lépett a mesterséges intelligenciáról szóló európai uniós rendelet ([9]), amely közös jogi keretet hozott létre a magas kockázatú mesterségesintelligencia-rendszerekre és az átláthatósági kötelezettségekre vonatkozóan; számos közös vállalkozásnak, különösen a digitális, az innovációs és a mesterséges intelligenciával kapcsolatos partnerségekben részt vevő vállalkozásoknak alkalmazkodniuk kell ehhez a kerethez, ami fokozott megfelelési követelményeket, szabályozási kockázatértékelést, valamint a projektek hatókörének, a pályázati felhívásoknak és a projektek végrehajtásában részt vevő különböző szereplők felelősségi köreinek kiigazítását vonhatja maga után;

15. emlékeztet arra, hogy a közös vállalkozásoknak működésüket a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásnak megfelelően kell végezniük, ezáltal hatékonyan hozzájárulva az uniós szakpolitikai célkitűzésekhez, valamint az uniós költségvetés hatékony és eredményes végrehajtásához; mindazonáltal aggodalmát fejezi ki bizonyos elemek miatt, amelyek a Számvevőszék ezen állásfoglalásban ismertetett megállapításaiban merültek fel;

Éves beszámoló

16. megjegyzi, hogy a számvevőszéki jelentés megállapítja, hogy az ellenőrzött tizenkét közös vállalkozás 2024. évi éves beszámolója minden lényeges szempontból híven és pénzügyi szabályzataiknak, valamint a Bizottság számvitelért felelős tisztviselője által elfogadott számviteli szabályoknak megfelelően tükrözi a 2024. december 31-i pénzügyi helyzetet, a tárgyévi gazdasági és pénzforgalmi események eredményét, valamint a nettó eszközállomány változásait; megjegyzi továbbá, hogy a Számvevőszék ezért korlátozás nélküli ellenőrzési véleményt adott ki a közös vállalkozások éves beszámolójának megbízhatóságáról;

17. megjegyzi, hogy a számvevőszéki jelentés úgy találta, hogy az éves beszámoló alapját képező ügyletek minden lényeges szempontból jogszerűek és szabályszerűek voltak; megjegyzi továbbá, hogy a Számvevőszék ezért korlátozás nélküli ellenőrzési véleményt adott ki a közös vállalkozások beszámolójának alapjául szolgáló bevételek és kifizetések jogszerűségéről és szabályszerűségéről;

18. megjegyzi, hogy az Európai Kiberbiztonsági Ipari, Technológiai és Kutatási Kompetenciaközpont 2024. évi éves beszámolója nem tartalmaz átfogó információkat a tagok pénzügyi függetlenné válást megelőzően teljesített kumulatív hozzájárulásairól; a 2024. évi éves beszámoló nem teszi közzé a Horizont Európa és a Digitális Európa program szintjén nyújtott hozzájárulásokat, és nem hasonlítja össze az összes hozzájárulást az egyes programokra vonatkozóan meghatározott éves célokkal; megismétli a Számvevőszék azon ajánlását, hogy az Európai Kiberbiztonsági Ipari, Technológiai és Kutatási Kompetenciaközpont szisztematikusan gyűjtsön adatokat, végezzen nyomon követést és számoljon be a tagállamok által a közös fellépésekhez, valamint a kapcsolódó igazgatási költségekhez nyújtott önkéntes pénzügyi és természetbeni hozzájárulásokról;

19. tudomásul veszi, hogy a bevételek jogszerűségét és szabályszerűségét érintő kockázatot valamennyi közös vállalkozás esetében alacsonynak ítélték;

Költségvetési és pénzgazdálkodás

20. megjegyzi, hogy 2024-ben a Számvevőszék által ellenőrzött tizenkét közös vállalkozás számára rendelkezésre álló teljes kifizetési költségvetés 3,2 milliárd EUR-t tett ki; megjegyzi, hogy a Számvevőszék úgy véli, hogy a rendelkezésre álló teljes kifizetési költségvetés a korábbi években fel nem használt, a közös vállalkozás által a folyó évi költségvetésbe ismét felvett előirányzatokat, a címzett bevételeket és a következő évre átvitt összegeket is magában foglalja; pontosabban megjegyzi, hogy:

a) a 3. „Egységes Európai Égbolt” Légiforgalmi Szolgáltatási Kutatás Közös Vállalkozás 2024-ben rendelkezésre álló teljes költségvetése 112,7 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot (2023: 111,2 millió EUR) és 110,6 millió EUR kifizetési előirányzatot (2023: 241,5 millió EUR) tett ki; tudomásul veszi, hogy a 3. „Egységes Európai Égbolt” Légiforgalmi Szolgáltatási Kutatás Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdál-

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1689 rendelete (2024. június 13.) a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet) (HL L, 2024/1689, 2024.7.12., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

kodásáról szóló jelentése szerint a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó teljes költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében 42 %, a kifizetési előirányzatok esetében pedig 36 % volt; megjegyzi, hogy ezeket az alacsony arányokat a közös vállalkozás előre jelezte, és főként az operatív kiadásokból származtak; ismételten aggodalmát fejezi ki az infrastrukturális és működési kiadásokra szánt kifizetési előirányzatok alacsony végrehajtási aránya miatt, amely 2024-ben tovább csökkent, és 45 %-ot tett ki (2023: 55 %); megjegyzi továbbá, hogy 2024-ben 3,1 millió EUR összegű fel nem használt igazgatási kifizetési előirányzatot vittek át a 2025. évi költségvetésbe; emellett 11,3 millió EUR fel nem használt igazgatási kifizetési előirányzatot tartalékba helyeztek a tervezett jövőbeli igazgatási kiadásokra; megismétli a Számvevőszék azon ajánlását, hogy a 3. „Egységes Európai Égbolt" Légiforgalmi Szolgáltatási Kutatás Közös Vállalkozás a 2027. évi igazgatási kifizetési költségvetésének tervezésekor proaktívan vegye figyelembe a már 2024 végéig felhalmozott, fel nem használt igazgatási előirányzatok volumenét;

b) a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás 2024-ben rendelkezésre álló teljes költségvetése 172,0 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot (2023: 269 millió EUR) és 302,6 millió EUR kifizetési előirányzatot (2023: 486,0 millió EUR) tett ki; tudomásul veszi továbbá, hogy a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdálkodásáról szóló jelentése szerint a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó teljes költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében elérte a 99,9 %-ot, a kifizetési előirányzatok esetében pedig 84,4 % volt (a felhasználatlan előirányzatok kivételével); megjegyzi, hogy az alacsonyabb, 84,4 %-os kifizetési arány főként a teljesített, de még ki nem számlázott szolgáltatásoknak és a 2025-ös tevékenységek előreütemezésének tudható be; elismeri a költségvetés végrehajtásának összességében jó ütemét; mindazonáltal hangsúlyozza, hogy az infrastrukturális és működési kiadásokra szánt kifizetési előirányzatok, illetve a Horizont Európa kifizetési költségvetése tekintetében a végrehajtási arány alacsony volt, és 2024-ben csak 67 %-ot, illetve 52 %-ot ért el; megjegyzi, hogy a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás teszteli az Európai Bizottság új költségvetési, számviteli és pénzügyi rendszerét (SUMMA), amely még nem teljesen működőképes; e tekintetben felhívja a közös vállalkozást, hogy megfelelő manuális feldolgozás és szükség esetén további ellenőrzési eljárások révén biztosítsa az adatok megbízhatóságát;

c) az Innovatív Egészségügy Közös Vállalkozás 2024-ben rendelkezésre álló teljes költségvetése 269,8 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot (2023: 223,2 millió EUR) és 205,7 millió EUR kifizetési előirányzatot (2023: 225,9 millió EUR) tett ki; tudomásul veszi, hogy az Innovatív Egészségügy Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdálkodásáról szóló jelentése szerint a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó teljes költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében 65,6 %, a kifizetési előirányzatok esetében pedig 94,6 % volt; hangsúlyozza az operatív kiadásokra szánt kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatok alacsony végrehajtási arányát, amely 64,5 % volt; tudomásul veszi a közös vállalkozás által adott magyarázatot, és általánosságban felhívja a közös vállalkozást, hogy költségvetésének minden szakasza tekintetében biztosítsa a végrehajtás egészséges ütemét;

d) a Tiszta Hidrogén Közös Vállalkozás 2024-ben rendelkezésre álló teljes költségvetése 215,1 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot (2023: 268,9 EUR) és 150,7 millió EUR kifizetési előirányzatot (2023: 327,8 millió EUR) tett ki; tudomásul veszi továbbá, hogy a Tiszta Hidrogén Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdálkodásáról szóló jelentése szerint a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó teljes költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében elérte a 98 %-ot, a kifizetési előirányzatok esetében pedig a 84,3 %-ot, ami azt jelzi, hogy nem merültek fel súlyos problémák a költségvetés végrehajtásának ütemével kapcsolatban; mindazonáltal hangsúlyozza az infrastrukturális és működési kiadásokra szánt kifizetési előirányzatok alacsony végrehajtási arányát, amely csak 58,2 % volt; tudomásul veszi a közös vállalkozás magyarázatait; támogatja a Számvevőszék azon ajánlását, hogy a 2027. évi igazgatási kifizetési költségvetésének tervezésekor a Tiszta Hidrogén Közös Vállalkozás a 2027. évi igazgatási kifizetési költségvetése tervezésekor proaktívan vegye figyelembe a 2024 végéig felhalmozott, fel nem használt igazgatási előirányzatok volumenét;

e) a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás 2024-ben rendelkezésre álló teljes költségvetése 1 062,8 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot (2023: 835,7 millió EUR) és 724,4 millió EUR kifizetési előirányzatot (2023: 518,4 millió EUR) tett ki; tudomásul veszi továbbá, hogy a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdálkodásáról szóló jelentése szerint a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó teljes költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében elérte a 99 %-ot, a kifizetési előirányzatok esetében pedig 67 %-ot tett ki, ami azt jelzi, hogy egyes problémák továbbra is fennállnak, különösen az operatív kiadásokra szánt kifizetési előirányzatok alacsony végrehajtási aránya, amely 67 %-ot tett ki, valamint a Digitális Európa keretében teljesített kifizetések különösen alacsony, 6 %-os aránya; tudomásul veszi a közös vállalkozás által adott magyarázatot, de mély sajnálatát fejezi ki a tartósan alacsony végrehajtási arány miatt, és általánosságban felhívja a közös vállalkozást, hogy költségvetésének minden szakasza tekintetében biztosítsa a végrehajtás egészséges ütemét;

f) a Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság Közös Vállalkozás 2024-ben rendelkezésre álló teljes költségvetése 222,9 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot (2023: 227,4 EUR) és 191,7 millió EUR kifizetési előirányzatot (2023: 137,4 millió EUR) tett ki; tudomásul veszi, hogy a Körforgásos és Bioalapú Európai Gazdaság Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdálkodásáról szóló jelentése szerint a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó teljes költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében elérte a 96 %-ot, a kifizetési előirányzatok esetében pedig a 82 %-ot, ami azt jelzi, hogy nem merültek fel súlyos problémák a költségvetés végrehajtásának ütemével kapcsolatban;

g) az Európai Vasút Közös Vállalkozás 2024-ben rendelkezésre álló teljes költségvetése 114,6 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot (2023: 102,6 millió EUR) és 120,8 millió EUR kifizetési előirányzatot (2023: 120,3 millió EUR) tett ki; tudomásul veszi továbbá, hogy az Európai Vasút Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdálkodásáról szóló jelentése szerint a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó teljes költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében 70 %, a kifizetési előirányzatok esetében pedig 64 % volt; elismeri, hogy az EU-Rail aktív működési költségvetésének 2024. évi végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok tekintetében elérte a 99,9 %-ot, a kifizetési előirányzatok esetében pedig a 87,9 %-ot; mindazonáltal aggodalmát fejezi ki az összességében alacsony végrehajtási arány miatt; tudomásul veszi a közös vállalkozás ezen alacsony arányokra vonatkozó magyarázatát, amely szerint fenn kell tartani bizonyos költségvetést a kiemelt területekre tartozó azon projektek második hullámának finanszírozására, amelyek támogatási megállapodásait 2026-ban írják alá; felhívja a közös vállalkozást, hogy költségvetésének minden szakasza tekintetében biztosítsa a végrehajtás egészséges ütemét; e tekintetben hangsúlyozza, hogy fontos fenntartani a közös vállalkozás támogatását, és biztosítani tevékenységeinek megfelelő végrehajtását, tekintettel a vasút környezeti teljesítmény, földhasználat, energiafogyasztás és biztonság szempontjából fennálló komparatív előnyeire;

h) az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás 2024-ben rendelkezésre álló teljes költségvetése 307,1 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot (2023: 1 136 millió EUR) és 347,7 millió EUR kifizetési előirányzatot (2023: 1 058 millió EUR) tett ki; tudomásul veszi, hogy az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdálkodásáról szóló jelentése szerint a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó teljes költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében 72 %-ot tett ki, a kifizetési előirányzatok esetében pedig 59 % volt, ami azt jelzi, hogy még mindig súlyos problémák állnak fenn a költségvetés végrehajtásának ütemével kapcsolatban; különösen hangsúlyozza az operatív kiadásokra szánt kifizetési előirányzatok alacsony végrehajtási arányát, amely 59 % volt; tudomásul veszi a közös vállalkozás magyarázatát; ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy a Horizont Európa támogatási kifizetéseinek végrehajtási aránya 2024-ben 27 %-ra csökkent (2023: 36 %), főként a kedvezményezettek jelentéseire vonatkozó előzetes technikai és pénzügyi ellenőrzések késedelmes elvégzése miatt; hangsúlyozza egyúttal az igazgatási kiadásokra szánt kifizetési előirányzatok alacsony végrehajtási arányát, amely 61 % volt; tudomásul veszi a közös vállalkozásnak a Számvevőszék jelentésére adott írásbeli válaszaiban szereplő magyarázatot; kellően figyelembe veszi a közös vállalkozás által a Költségvetési Ellenőrző Bizottság előtti meghallgatása során benyújtott kiegészítő információkat, és általánosságban felhívja a közös vállalkozást, hogy költségvetésének minden egyes szakasza tekintetében biztosítsa a végrehajtás egészséges ütemét;

i) az Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások Közös Vállalkozás 2024-ben rendelkezésre álló teljes költségvetése 132,6 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot (2023: 134,7 millió EUR) és 132,8 millió EUR kifizetési előirányzatot (2023: 122,9 millió EUR) tett ki; tudomásul veszi továbbá, hogy az Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdálkodásáról szóló jelentése szerint a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó teljes költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében elérte a 99 %-ot, a kifizetési előirányzatok esetében pedig a 96 %-ot, ami azt jelzi, hogy nem merültek fel súlyos problémák a költségvetés végrehajtásának ütemével kapcsolatban; megjegyzi mindazonáltal, hogy az igazgatási költségvetés – nevezetesen az infrastrukturális és működési kiadások – végrehajtási aránya viszonylag alacsony, és a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében 59 %-ot, a kifizetési előirányzatok esetében pedig 66 %-ot tesz ki, és felhívja a közös vállalkozást, hogy biztosítsa igazgatási költségvetése e részének jobb végrehajtását;

j) a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás 2024-ben rendelkezésre álló teljes költségvetése 224,6 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot (2023: 136,4 millió EUR) és 80,3 millió EUR kifizetési előirányzatot (2023: 2,2 millió EUR) tett ki; tudomásul veszi, hogy a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdálkodásáról szóló jelentése szerint a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó teljes költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében elérte a 98 %-ot, a kifizetési előirányzatok esetében pedig a 96 %-ot, ami azt jelzi, hogy nem merültek fel súlyos problémák a költségvetés végrehajtásának ütemével kapcsolatban; tudomásul veszi azonban az igazgatási költségvetésének egy része – nevezetesen az infrastrukturális és működési költségek – esetében a kifizetési előirányzatok

alacsony arányát, ami csak 37 %-ot ért el; tudomásul veszi a közös vállalkozás magyarázatát, és felhívja a közös vállalkozást, hogy a 2027-es igazgatási kifizetési költségvetésének tervezésekor hozzon intézkedéseket igazgatási költségvetése e részének jobb végrehajtása érdekében, többek között azáltal, hogy proaktívan figyelembe veszi a 2024 végéig már felhalmozódott, fel nem használt igazgatási előirányzatok volumenét;

k) az Európai Kiberbiztonsági Ipari, Technológiai és Kutatási Kompetenciaközpont közös vállalkozás számára 2024-ben rendelkezésre álló teljes költségvetés 313,3 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot és 101,6 millió EUR kifizetési előirányzatot tett ki; tudomásul veszi továbbá, hogy a 2024. szeptember 24-től – a közös vállalkozás pénzügyi függetlenné válásától – 2024 végéig tartó időszak költségvetési és pénzgazdálkodásáról szóló jelentés szerint a közös vállalkozás teljes költségvetés-végrehajtási aránya 2024 végéig a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében 90,5 %-ot, a kifizetési előirányzatok esetében pedig a 82 %-ot tett ki, ami azt jelzi, hogy nem volt megfigyelhető jelentősebb probléma a költségvetés végrehajtásának ütemével kapcsolatban; megjegyzi azonban, hogy igazgatási költségvetésének egy része – nevezetesen az épületekre, informatikára és egyebekre vonatkozó rész – esetében alacsony volt a végrehajtási arány, és mindössze a kifizetési előirányzatok 27,1 %-át érte el; tudomásul veszi a közös vállalkozás által adott magyarázatot, és felhívja a közös vállalkozást, hogy igazgatási költségvetésének e része tekintetében biztosítsa a jobb végrehajtást;

l) a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás 2024-ben rendelkezésre álló teljes költségvetése 811,8 millió EUR kötelezettségvállalási előirányzatot (2023: 807 millió EUR) és 693,7 millió EUR kifizetési előirányzatot (2023: 631,5 millió EUR) tett ki; tudomásul veszi továbbá, hogy a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás költségvetési és pénzgazdálkodásáról szóló jelentése szerint a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó teljes költségvetés végrehajtási aránya a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében 92 % volt, a kifizetési előirányzatok esetében pedig elérte a 93 %-ot, ami azt jelzi, hogy a kötelezettségvállalási előirányzatok tekintetében mutatott 2023. évi 73 %-os végrehajtási aránnyal összehasonlítva többé már nem merültek fel súlyos problémák a költségvetés végrehajtásának ütemével kapcsolatban; megjegyzi, hogy az operatív kiadások végrehajtási aránya javult, és 2023-hoz képest, amikor az operatív kiadásokra szánt kötelezettségvállalási előirányzatok végrehajtási aránya 70 % volt, a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében elérte a 92 %-ot, a kifizetési előirányzatok esetében pedig a 93 %-ot;

21. hangsúlyozza, hogy valamennyi közös vállalkozásnak meg kell erősítenie belső pénzügyi ellenőrzési és átláthatósági keretét annak biztosítása érdekében, hogy a forrásokat hatékonyan és az Unió stratégiai célkitűzéseivel összhangban osszák el;

22. megismétli a Számvevőszék azzal kapcsolatos aggályait, hogy egyes közös vállalkozások folyamatosan alacsony mértékben használják fel az előirányzatokat működési és igazgatási költségvetésük végrehajtása során; felhívja az érintett közös vállalkozásokat, hogy a Számvevőszék ajánlásaival teljes összhangban gyorsítsák fel a korrekciós intézkedések elfogadását és hatékony végrehajtását e feltárt hiányosságok megismétlődésének megelőzése érdekében; hangsúlyozza, hogy a fel nem használt előirányzatok felhalmozódása olyan készpénztöbbletet eredményez, amelyet nem lehet más uniós tevékenységekhez és programokhoz átcsoportosítani; úgy véli, hogy a folyamatosan növekvő készpénztöbblet gyengeségeket tükröz a költségvetési realizmus és a programvégrehajtási kapacitás területén; felhívja a Bizottságot, hogy írjon elő éves tervet a tartós többlettel rendelkező közös vállalkozások többletének csökkentésére, beleértve a mérhető mérföldköveket és a késedelmes végrehajtási tényezőkkel való egyértelmű kapcsolatot; különös aggodalmának ad hangot az alábbiakkal kapcsolatban:

a) a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás készpénztöbblete 2024-ben nőtt, és az év végére elérte a 479 millió EUR-t, szemben a 2023 végi 438 millió EUR-val; tudomásul veszi a közös vállalkozás magyarázatát; mindazonáltal megismétli a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozáshoz intézett azon felhívását, hogy kerülje el a hasonló helyzetek megismétlődését, és üdvözli a közös vállalkozás bejelentését, amely szerint 2025-re nézve igyekszik orvosolni ezt a problémát;

b) az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás készpénztöbblete 2024-ben nőtt, és az év végére elérte a 904,7 millió EUR-t, szemben a 2023 végi 840,7 millió EUR-val; tudomásul veszi azokat a korrekciós intézkedéseket, amelyek végrehajtása 2024-ben kezdődött; mindazonáltal megismétli az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozáshoz intézett azon felhívását, hogy a hasonló helyzetek megismétlődésének elkerülése érdekében racionalizálja erőfeszítéseit;

23. üdvözli, hogy a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás felhalmozott készpénztöbblete a 2023 végi 237 millió EUR-ról 2024 végére jelentősen, 105 millió EUR-ra csökkent, ami 56 %-os csökkenést jelent; tudomásul veszi azt a magyarázatot, hogy a fennmaradó többletre a 2025 első négy hónapjában jelentkező kifizetési igények fedezésének biztosításához van szükség; úgy véli, hogy ez a fejlemény pozitív lépés a jobb pénzügyi tervezés és költségvetés-végrehajtás felé; kiemeli, hogy ez a megközelítés jó példaként szolgálhat más, hasonló kihívásokkal szembesülő közös vállalkozások számára;

24. megismétli a Számvevőszék azzal kapcsolatos aggályait, hogy a tagok egyes közös vállalkozásoknak nyújtott hozzájárulásai továbbra is késnek, különös tekintettel annak kockázatára, hogy egyes közös vállalkozások esetleg nem érik el hozzájárulási céljaikat; felhívja az érintett közös vállalkozásokat, hogy folytassák az ilyen helyzetek jövőbeli előfordulásának megelőzésére irányuló intézkedések végrehajtását; emlékeztet arra, hogy a hozzájárulási célok elérése az érintett közös vállalkozások felelőssége és kötelezettsége, és hogy a hozzájárulási célok teljesítésének elmulasztása ellentétes a közös vállalkozások alapgondolatával; pontosabban az alábbiak aggasztják:

   a) a 3. „Egységes Európai Égbolt” Légiforgalmi Szolgáltatási Kutatás Közös Vállalkozás helyzete, amelynek tagja, az Eurocontrol az operatív hozzájárulási céljának csak 70 %-át teljesítette, ami azt eredményezte, hogy a közös vállalkozás nem rendelkezett a Horizont 2020 rá vonatkozó részének teljeskörű végrehajtásához tervezett hozzájárulásokkal; megjegyzi, hogy az Eurocontrol hozzájárulásai a Horizont Európa 2024-re kitűzött céljától is elmaradtak, és az 500 millió EUR összegű célnak csupán 16 %-át érték el; megismétli a Számvevőszék azon ajánlását, hogy a 3. „Egységes Európai Égbolt” Légiforgalmi Szolgáltatási Kutatás Közös Vállalkozás működjön együtt az Eurocontrollal az utóbbi hozzájárulásának növelése és az előrehaladás éves nyomon követése érdekében;

   b) a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás helyzete, amelynél 2024 végén a hozzájáruló partnerek pénzbeli hozzájárulásainak szintje nagyon alacsony volt, 15,6 millió EUR-t tett ki, ami a 400 millió EUR összegű cél 4 %-ának felel meg; megjegyzi, hogy a hozzájárulások jelenlegi hiánya jelentősen csökkentheti a közös vállalkozás tevékenységeinek tőkeáttételi hatását, ezáltal kockázatot jelent a program célkitűzéseinek elérésére nézve; megismétli a Számvevőszék azon ajánlását, hogy a Globális Egészségügyi EDCTP3 Közös Vállalkozás dolgozzon ki átfogó cselekvési tervet arra nézve, hogy hogyan tudna további európai és globális közreműködő partnereket felkutatni és bevonzani annak érdekében, hogy megerősítse kutatási és innovációs kapacitását, további pénzügyi hozzájárulásokat generáljon, és biztosítsa a programok célkitűzéseinek elérését;

   c) az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás helyzete, amely az előző évhez képest nem javult, és amelynek a Horizont Európa és a Digitális Európa keretében a magánszektorbeli tagoktól származó hozzájárulásai 2024 végén változatlanul a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret 900 millió EUR összegű céljának 0,3 %-át tették ki; ismételten hangsúlyozza, hogy a hozzájárulási célok elérését a közös vállalkozás kötelezettségének kell tekinteni; megismétli az előző évi ajánlást, amely szerint az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozásnak szorosan együtt kell működnie a Bizottsággal a Horizont Európa és a Digitális Európa keretében a magánszektorbeli tagok hozzájárulásaira vonatkozó jelenlegi cél újraértékelésének folyamatában annak érdekében, hogy biztosítsa annak megvalósíthatóságát; felhívja a Bizottságot, hogy értékelje újra a jelenlegi célt, és üdvözli az e tekintetben jelenleg tartó folyamatot;

Közbeszerzés és pályázatok

25. megjegyzi, hogy a Számvevőszék a 2024. évi jelentésében nem jelzett konkrét problémákat a közbeszerzésekkel és a pályázatokkal kapcsolatban; mindazonáltal hangsúlyozza a közbeszerzés mint a szakpolitikai célkitűzéseket – például a stratégiai autonómiát, az innovációt, a környezetvédelmi és szociális menetrendet, a versenyt és a jogbiztonságot – előmozdító eszköz fontosságát; ösztönzi a közös vállalkozásokat, hogy közbeszerzéseikbe építsenek be stratégiai kritériumokat a társadalmi felelősségvállalásra, az életciklus fenntarthatóságára, az ellátás biztonságára, a kiberbiztonsági stabilitásra, a rezilienciára és az innovációs kapacitásra vonatkozóan; gratulál egyes közös vállalkozásoknak, amelyek már alkalmaznak ilyen gyakorlatokat (pl. a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás, amely 2024-ben közbeszerzéseinek több mint 50 %-ában fenntarthatósági követelményeket vezetett be);

26. üdvözli a közös vállalkozások közötti, a közös érdekű és használatú tételekre vonatkozó közbeszerzéssel és szerződéskezeléssel kapcsolatos szervezeti kezdeményezéseket, amelyek előmozdították a rendelkezésükre álló erőforrások gazdaságilag hatékony felhasználását és erősítették tárgyalási pozíciójukat;

27. felhívja az összes közös vállalkozást, hogy erősítsék meg a nemek közötti egyenlőség minden szinten történő előmozdítására irányuló intézkedéseiket annak érdekében, hogy az érdemek, a kiválóság és az esélyegyenlőség elvével összhangban általánosan érvényesítsék a nemek közötti egyensúlyt a közbeszerzéssel, a vissza nem térítendő támogatásokkal és a pályázatokkal kapcsolatos valamennyi tevékenységben, biztosítva ugyanakkor, hogy a teljesítményt megfelelően figyelembe vegyék a kiválasztási és finanszírozási döntések során;

28. sürgeti az összes közös vállalkozást, hogy a verseny, a minőség és a kiválóság fenntartása mellett valamennyi közbeszerzési és támogatási eljárásban érvényesítsék a földrajzi egyensúlyt, és megfelelően indokolják meg azokat az eseteket, amikor nem érik el a megfelelő eloszlást; kéri, hogy fordítsanak különös figyelmet az alacsonyabb jövedelmi szinttel vagy korlátozott innovációs kapacitással rendelkező tagállamokra és régiókra e területek támogatása és annak biztosítása érdekében, hogy a közös vállalkozások hozzájáruljanak a fejlődési egyenlőtlenségek csökkentéséhez, ugyanakkor garantálják, hogy a technológiai és energetikai átállás méltányos és igazságos módon történjen, és megőrizzék a regionális kohéziót; hangsúlyozza, hogy a finanszírozásnak továbbra is egyértelmű európai hozzáadott értéket kell teremtenie, különös tekintettel a kkv-kra;

29. hangsúlyozza, hogy a közös vállalkozás finanszírozásának tisztességes és méltányos földrajzi elosztására van szükség, különös tekintettel az alacsonyabb innovációs kapacitással rendelkező régiókra és a kkv-kra, megőrizve ugyanakkor a nyílt versenyt és biztosítva, hogy a finanszírozott projektek egyértelmű európai hozzáadott értéket teremtsenek;

A személyzet jólléte, munkaerő-felvétel és a nemek közötti egyensúly

30. aggodalmát fejezi ki az álláshelyek Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozáson belüli betöltésének jelenlegi helyzete, különösen a munkaerő-felvétel lassú üteme miatt, és felhívja a közös vállalkozást, hogy egyszerűsítse eljárásait annak érdekében, hogy haladéktalanul biztosítsa az összes üres álláshely betöltését;

31. tudomásul veszi a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás személyzetének körében tapasztalt elégedetlenséget, amelyet egy közelmúltbeli személyzeti felmérés tárt fel, és ennek hatását a személyzet jóllétére; hangsúlyozza, hogy a személyzet tagjai számára lehetővé kell tenni, hogy fizikai és pszichológiai szempontból biztonságos környezetben dolgozzanak; hangsúlyozza továbbá az intézményi ismeretek megőrzésének fontosságát; e tekintetben sajnálattal állapítja meg, hogy a közös vállalkozás továbbra is nagymértékben támaszkodik külső szolgáltatókra; felhívja a közös vállalkozást, hogy haladéktalanul hozzon intézkedéseket mindkét probléma kezelésére;

32. megismétli felhívását, hogy valamennyi közös vállalkozásnál alkalmazzanak koherens, átlátható és méltányos személyzeti politikát, amely biztosítja az inkluzív munkakörülményeket, a karrierfejlesztést, a munka és a magánélet közötti egyensúlyt és a mentális egészség támogatását; üdvözli a rugalmas munkafeltételek alkalmazását, és kiemeli, hogy annak a közös vállalkozások személyzeti igényeinek megfelelő szervezeti rugalmasság biztosítására kell irányulnia; sürgeti, hogy javítsák a magasan képzett tehetségek vonzására való képességet, miközben tisztességes és stabil munkakörülményeket biztosítanak, és előmozdítják az átlátható belső szakmai előmenetelt;

33. üdvözli a személyzet és az irányítási struktúrák terén fennálló egyensúlyra, ami a nemek képviseletét illeti, valamint a földrajzi eloszlásra vonatkozó adatok minőségének és hozzáférhetőségének javítása terén a közös vállalkozások által elért eredményeket; kiemeli, hogy a jobb adatok erősítik az elszámoltathatóságot, és célzottabb intézkedéseket tesznek lehetővé a sokszínűség előmozdítása, a tagok méltányos képviseletének biztosítása, valamint az egészséges és produktív munkakörnyezet támogatása érdekében a közös vállalkozásokban;

34. felhívja az összes közös vállalkozást, hogy ösztönözzék a kiegyensúlyozott képviseletet a vezetői és döntéshozó tisztségekben, teljes mértékben tiszteletben tartva a kompetenciaalapú kiválasztási eljárásokat, továbbá hogy arányos és átlátható módon kövessék nyomon az előrehaladást; hangsúlyozza a bérszakadékok kezelésének és a szakmai előmenetelhez szükséges esélyegyenlőség előmozdításának fontosságát; e tekintetben megjegyzi, hogy pozitív fejlemények történtek az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozásban, ahol a személyzet 72,5 %-a nő és 27,5 %-a férfi, és ahol a kibővített vezetőség 40 %-a férfi és 60 %-a nő;

35. hangsúlyozza, hogy a közös vállalkozásoknak biztosítaniuk kell, hogy a finanszírozott projektek megfeleljenek az alkalmazandó szociális és munkaügyi normáknak, és hozzájáruljanak a fenntartható gazdasági növekedéshez, az innovációhoz és a versenyképességhez, valamint a magas színvonalú foglalkoztatáshoz az Unióban, valamint hogy összhangban legyenek az igazságos átmenet elvével;

36. sürgeti a közös vállalkozásokat, hogy alakítsanak ki strukturált együttműködést az európai egyetemekkel, hogy jobban elérjék a fiatal diplomásokat, és megerősítsék jövőbeli munkaerő-felvételüket; ösztönzi továbbá a közös vállalkozásokat, hogy mozdítsák elő az egyetemi, kutatási és szakmai mobilitást, és vezessenek be a humán tőke, különösen a fiatal munkavállalók, mérnökök és kutatók fejlesztését célzó intézkedéseket, beleértve a beruházási projektek oktatásba, képzésbe és munkaalapú tanulásba való integrálását a fenntartható innováció, a munkaerő folytonossága és az európai gazdaság hosszú távú versenyképességének biztosítása érdekében;

Irányítási és kontrollrendszerek

37. üdvözli a Számvevőszéknek a kutatási és innovációs közös vállalkozások operatív kiadásainak vizsgálatával kapcsolatos munkáját, amelyet a végső kedvezményezettek szintjén egy 33 véletlenszerűen kiválasztott, a támogatási megállapodással kapcsolatban 2024-ben végrehajtott tranzakcióból (időközi vagy záró kifizetések és előlegelszámolások) álló mintán végzett el; aggodalmát fejezi ki e vizsgálat eredményei miatt, amelyek tartós rendszerszintű hibákat mutattak ki; megjegyzi, hogy ezek a hibák főként a személyzeti költségek kedvezményezettek általi helytelen bejelentéséhez kapcsolódnak, beleértve az óránkénti vagy napi díjak kiszámítását, a közvetett

költségek egységköltségekben való szerepeltetését, az alvállalkozói költségek személyzeti költségként való bejelentését, valamint a nem támogatható felszerelési költségek szerepeltetését; felhívja a közös vállalkozást, hogy haladéktalanul foglalkozzon e hiányosságokkal; felhívja továbbá a Bizottságot és a Közös Ellenőrzési Szolgálatot, hogy bocsássanak a mentesítésért felelős hatóság rendelkezésére konszolidált elemzést a közös vállalkozásoknál a személyi költségekkel kapcsolatban előforduló ismétlődő hibák kiváltó okairól, és támogassanak egy harmonizált megelőző iránymutatást, célzott előzetes ellenőrzéseket a magas kockázatú kedvezményezettek számára, valamint hasonló hibák észlelése esetén pénzügyi korrekciókat;

38. üdvözli a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás kiadásainak vizsgálatával kapcsolatos számvevőszéki munkát, amelyet egy 30 véletlenszerűen kiválasztott tranzakcióból álló mintán végzett el; megjegyzi, hogy a Számvevőszék feltárt egy olyan esetet, amikor két ingatlanszerződés lényeges módosításakor nem indítottak új közbeszerzési eljárást; felhívja a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozást annak biztosítására, hogy a szerződések lényeges módosításai szisztematikusan a közbeszerzés újraértékelését vonják maguk után, beleértve a jogi felülvizsgálatot és az egyértelmű indokolás közzétételét, és számoljon be a mentesítésért felelős hatóságnak a meghozott korrekciós intézkedésekről;

39. aggodalmát fejezi ki a Számvevőszék azon megállapítása miatt, hogy 2024 decemberéig csak négy közös vállalkozás (az Európai Vasút Közös Vállalkozás, a Tiszta Légi Közlekedés Közös Vállalkozás, az Innovatív Egészségügy Közös Vállalkozás és a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás) véglegesítette a Horizont Európa támogatási kifizetéseire vonatkozó kockázatalapú kontrollkeretet, annak ellenére, hogy e kifizetések várhatóan növekedni fognak; emlékeztet arra, hogy a szilárd, szisztematikus és központosított kockázatalapú ellenőrzési keret elengedhetetlen a magas kockázatú kedvezményezettek előzetes ellenőrzésének, az ellenőrzési megállapítások hatékony nyomon követésének és a megbízható igazgatói megbízhatósági nyilatkozatok biztosításához; hangsúlyozza, hogy az ellenőrzési és kontrollmunkának a magasabb pénzügyi és teljesítménykockázatú területekre kell összpontosítania, míg az alacsony kockázatú, ismétlődő tranzakciók esetében egyszerűsített ellenőrzési módszereket kell alkalmazni; kiemeli, hogy egy ilyen megközelítés javíthatja a bizonyosságot, és jelentősen csökkentheti a kedvezményezettek és a részt vevő államok adminisztratív terheit; felhívja az összes fennmaradó közös vállalkozást, hogy véglegesítsék és hajtsák végre a Horizont Európa/Digitális Európa támogatási kifizetéseinek kockázatalapú kontrollkeretét, beleértve a következőket: i. a kedvezményezettek és a projektek egyértelmű kockázatértékelése, ii. a nagy kockázatú esetek fokozott előzetes kontrollja, iii. az utólagos ellenőrzések eredményeinek szisztematikus visszacsatolása a jövőbeli ellenőrzési tervekbe és iv. egységes jelentéstétel az ügyvezető igazgató megbízhatósági nyilatkozatában;

40. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás kockázatkezelési rendszere nem tükrözi kellőképpen az ITER alapkoncepcióinak 2024. évi felülvizsgálatából eredő lényeges kockázatokat, így a horizontális emberierőforrás-vonzatokat sem; megjegyzi, hogy a közös vállalkozás informatikai kockázatkezelési eszköze nem tartalmaz teljeskörű és naprakész információkat a fő kockázatokról, többek között az előfordulásról, a valószínűségről és a pénzügyi hatásról, ez pedig aláássa a vezetés támogatását a döntéshozatal során, valamint a vezetés képességét a kitettség számszerűsítésére és a hatékony kockázatcsökkentő intézkedések elfogadására; felhívja a közös vállalkozást, hogy megfelelő intézkedések időben történő végrehajtásával kezelje az említett kérdéseket;

Csalás, etika és összeférhetetlenség

41. üdvözli, hogy a Számvevőszék 2024-re vonatkozó megállapításainak egyike sem írta elő csalás gyanújának bejelentését az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) vagy az Európai Ügyészség (EPPO) felé;

42. tudomásul veszi a közös vállalkozások által a csalás megelőzésével, felderítésével és korrekciójával kapcsolatos tevékenységeikről jelentett információkat; felhívja a közös vállalkozásokat, hogy fokozzák az OLAF-fal és adott esetben az Európai Ügyészséggel folytatott együttműködést és információcserét, beleértve a csalásgyanús esetek rendszeres bejelentését is; erősítsék meg az előzetes és utólagos ellenőrzéseket a támogatások kezelése, a költségigénylések, a közbeszerzés és a leszállítandó anyagok ellenőrzése terén; következetesen és késedelem nélkül alkalmazzanak korrekciós intézkedéseket és pénzügyi visszafizettetéseket, a levont tanulságokat beépítve a jövőbeli eljárásokba; valamint gondoskodjanak a csalás elleni intézkedések hatékonyságára vonatkozó, megbízható éves jelentéstételről, amelyet egyértelmű mennyiségi és minőségi mutatók támasztanak alá;

43. megjegyzi, hogy a közös vállalkozások 38,5 milliárd EUR-t kezelnek a 2021–2027 közötti időszakban, ami több mint kétszerese az előző időszakban kezelt összegnek, és hangsúlyozza, hogy az ilyen jelentős források az eredmények megbízható nyomon követését teszik szükségessé az ár-érték arány biztosítása érdekében; felhívja a közös vállalkozásokat, hogy fogadjanak el közös keretet a teljesítmény és a hatások mérésére, biztosítva a pénzügyi szabályoknak való megfelelésen túlmutató eredményekről való jelentéstételt; hangsúlyozza, hogy a hatékony teljesítményfelügyeletet ki kell egészíteni a közös vállalkozások tevékenységeinek erős átláthatóságával és az irányító

szerveik tagjaira vonatkozó összeférhetetlenségi biztosítékokkal; sürgeti e tekintetben azt, hogy biztosítsák az irányító szervek tagjaira vonatkozó érdekeltségi nyilatkozatok rendszeres közzétételét, amelyek kiterjednek a közös vállalkozás által nyújtott finanszírozásban részesülő szervezetekkel való bármely pénzügyi, szakmai vagy személyes kapcsolatokra; várakozási időszakot szorgalmaz a vezető beosztású alkalmazottak számára, mielőtt új pozíciókat vállalnának a támogatott szervezeteknél, és előírja, hogy a tudományos bizottságoknak, a független szakértőknek és az értékelő bizottság tagjainak megfelelően alá kell írniuk az összeférhetetlenség hiányáról szóló nyilatkozatokat;

A Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozással és az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozással kapcsolatos, aggodalomra okot adó ügyek

44. rámutat arra, hogy a fent azonosított problémákon kívül fokozott figyelmet érdemelnek a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozással és az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozással kapcsolatos alábbi konkrét ügyek is;

45. elismeri, hogy az ITER egy olyan példa nélküli léptékű és ambíciójú projekt, amelyben 35 nemzetközi partner vesz részt, és amelyben az Európai Unió fogadó országként és legnagyobb hozzájárulóként központi szerepet játszik Európa hosszú távú energetikai jövőképének és tudományos vezető szerepének előmozdításában; hangsúlyozza, hogy 2024 júniusában az ITER Szervezete felülvizsgált projekttervet nyújtott be az ITER Tanácsának, amely a 2016-ban jóváhagyott alapértékek helyébe lépő új alapértékeket vezetett be, az összeszerelési szakasz végét 2025-ről (első plazma) 2035-re (kutatási műveletek megkezdése) halasztotta, és a projekt teljes befejezését 2042-ről 2059-ig meghosszabbította; megjegyzi, hogy a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás teljesítési kötelezettségei ezért 2024-es értéken 21,6 milliárd EUR-ról 25,8 milliárd EUR-ra emelkednek, ami további 4,2 milliárd EUR összegű hozzájárulást jelent az Euratom és Franciaország részéről a közös vállalkozás működési költségvetéséhez; aggodalommal állapítja meg, hogy az ITER Tanácsa még nem fogadta el hivatalosan az ITER-IO által 2024 júliusában javasolt felülvizsgált ITER-alapértékekből eredő becsült költségnövekedést; e tekintetben hangsúlyozza, hogy az Unió magfúziós kutatásban betöltött vezető szerepének fenntartása érdekében a felülvizsgált ITER-alapkoncepciók időben történő és teljeskörű formalizálására és végrehajtására van szükség;

46. osztja a Számvevőszék aggodalmát, amely szerint a felülvizsgált ITER-alapértékekkel összefüggő javaslat jelentősen növeli a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás technikai, jogi és pénzügyi kockázatoknak való kitettségét; megjegyzi, hogy a projekt hosszú távú fenntarthatóságát aláásható a költségnövekedések, a kulcsfontosságú mérföldkövek teljesítésének folyamatos késedelmei, valamint a verseny intenzitásának a harmadik országokban elindított magfúziós kezdeményezések miatti fokozódása, ami együttesen azzal a veszéllyel jár, hogy aláássa az ITER relevanciáját és vezető szerepét; hangsúlyozza, hogy továbbra is jelentős a jogi és kormányzati bizonytalanság, nevezetesen fennáll annak lehetősége, hogy a tagok elutasítják az ITER-megállapodás 2042 utáni meghosszabbításának jóváhagyását, vagy hogy a befogadásról szóló francia rendelet a reaktorok üzemeltetésének megkezdése előtt hatályát veszti, veszélyeztetve a jogi egyértelműséget és az elszámoltathatóságot; továbbá aggodalommal állapítja meg, hogy a jelenleg tervezett technikai módosítások nagyságrendje messzemenő következményekkel járhat a projekt innovációs kapacitására és gazdasági életképességére nézve; úgy véli, hogy ezeket az aggályokat a növekvő pénzügyi nyomás is súlyosbítja, mivel az Uniótól és Franciaországtól megkövetelt nagyobb hozzájárulások kétségeket ébresztenek azzal kapcsolatban, hogy ez a finanszírozás fenntartható-e a jövőbeli többéves pénzügyi keretekben vagy a fogadó állam részéről; hangsúlyozza ezért, hogy a közös vállalkozásnak szilárd pénzügyi tervezésre, erős és koherens irányításra, szigorú felügyeletre és egyértelmű teljesítménymérőkre, megerősített kockázatkezelésre, valamint az elszámoltathatóság és az átláthatóság folyamatos javítására van szüksége a közös vállalkozás, az ITER Szervezete és az uniós költségvetési hatóság között; hangsúlyozza, hogy tovább kell erősíteni a költségellenőrzést, a mérföldköveken alapuló finanszírozást és a független teljesítményfelügyeletet, és kezelni kell a jogi bizonytalanságokat a 2042 utáni keretre vonatkozó kötelező kötelezettségvállalások és a fogadó állam kötelezettségei révén; hangsúlyozza, hogy az ITER-projekt léptéke, időtartama és költségnövekedése fényében a folyamatos uniós finanszírozást nemcsak a technikai mérföldkövek, hanem az alternatív költségek és az éghajlati addicionalitás fényében is értékelni kell az európai hozzáadott érték és a stratégiai autonómia biztosítása érdekében;

47. hangsúlyozza a Számvevőszék azon ajánlását, hogy a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás javítsa kockázatkezelésének hatékonyságát, többek között azáltal, hogy fejleszti kockázatkezelési informatikai eszközét annak érdekében, hogy teljeskörű információkkal rendelkezzen a 2024-es alapértékekből eredő valamennyi releváns fő kockázatról; hangsúlyozza a közös vállalkozás stratégiai irányításának általános fontosságát annak biztosítása érdekében, hogy az ITER tudományos és gazdasági szempontból releváns maradjon, szisztematikusan összehasonlítva az előrehaladást a globális versenytársakkal, és fenntartható hosszú távú finanszírozási modellen belül megőrizve az innovációs kapacitást; e tekintetben kiemeli, hogy át kell szervezni a közös vállalkozást és át kell csoportosítani az emberi erőforrásokat a külső szolgáltatók aránytalan igénybevételének csökkentése, valamint a jobb erőforrás-tervezés és -gazdálkodás biztosítása érdekében, összhangban a közös vállalkozás etikai keretével;

48. kiemeli a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozást övező sajátos érzékenységeket Oroszország folytatódó részvételének fényében, és tudomásul veszi a Parlament Költségvetési Ellenőrző Bizottságában tartott meghallgatás során a kapcsolódó jogi, biztonsági és stratégiai kockázatok csökkentése érdekében bevezetett biztosítékokkal kapcsolatban adott magyarázatokat; megismétli arra irányuló felhívását, hogy a legmagasabb szintű éberséget tanúsítsák az olyan nemzetközi partnerekkel való együttműködés során, mint például Oroszország, teljes mértékben tiszteletben tartva a hatályban lévő uniós korlátozó intézkedéseket;

49. ismételten aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Oroszország továbbra is részt vesz az ITER-projektben; felhívja a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozást, hogy biztosítsa az Oroszországgal szembeni uniós szankciók szigorú és teljeskörű végrehajtását, beleértve az ITER-nek szállított európai alkatrészekre vonatkozó beszerzési korlátozásokat is; arra ösztönzi a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozást, hogy minimalizáljon minden Oroszországtól való függőséget, és kerülje azokat a vele való kétoldalú érintkezéseket és kapcsolatokat, amelyek veszélyeztethetik az Unió stratégiai érdekeit és értékeit; megelégedéssel veszi tudomásul, hogy Oroszország az elmúlt két évben, amikor a rotáló elnökség elvével összhangban esedékes lett volna, nem töltötte be az ITER Tanácsának elnöki tisztét; megelégedéssel veszi tudomásul, hogy az ITER-megállapodás szellemi tulajdonra vonatkozó szabályai garantálják, hogy a projekt rendelkezzen a sikeres fejlesztéshez és működéshez szükséges valamennyi szellemi erőforrással, biztosítva az orosz szellemitulajdon-jogoktól való teljes függetlenséget; megjegyzi, hogy Oroszország teljesítette az ITER-megállapodás szerinti valamennyi természetbeni hozzájárulását; hangsúlyozza, hogy a teljes technológiai szuverenitás elérése érdekében az uniós közös vállalkozások tevékenységeinek hozzá kell járulniuk az ellátási láncok diverzifikálásához;

50. hangsúlyozza a Számvevőszék azon ajánlását, hogy a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozásnak meg kell erősítenie kockázatkezelési rendszerét azáltal, hogy a 2024-es alapértékekből eredő valamennyi horizontális kockázatot figyelembe veszi;

51. ismételten mély aggodalmának ad hangot a Fúziósenergia-fejlesztési és ITER Európai Közös Vállalkozás humánerőforrás-gazdálkodásában feltárt alábbi hiányosságok miatt:

   a) a személyzet körében végzett közelmúltbeli rövid hangulatfelmérésből az derült ki, hogy a válaszadók szerint széles körű interperszonális konfliktusok (a válaszadók 77 %-a), pszichológiai erőszak (a válaszadók 9,9 %-a), szexuális zaklatás (a válaszadók 7,3 %-a) és fizikai erőszak (a válaszadók 4,7 %-a) érzékelhetők; felhívja a közös vállalkozást, hogy vegye komolyan figyelembe a felmérés eredményeit, és haladéktalanul hozzon a helyzet kezelésére irányuló konkrét intézkedéseket; kiemeli a személyzet jóllétének fontosságát;

   b) a közös vállalkozás továbbra is külső szolgáltatókra támaszkodik, és 2024-ben 313 külső szolgáltatót vett igénybe a 438 személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó alkalmazott mellett; üdvözli a közös vállalkozás által elfogadott intézkedéseket, többek között a külső szolgáltatók fogalmának meghatározására, tervezésére és igénybevételére vonatkozó politika 2024-es elfogadását, valamint a koordinációjuk és irányításuk központosításáról szóló 2025. évi határozatot, amelyek végrehajtása jelenleg folyamatban van; felhívja a közös vállalkozást, hogy éves tevékenységi jelentéseiben továbbra is számoljon be az elért eredményekről;

52. újfent aggodalmát fejezi ki az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozáson belüli munkaerő-felvétel jelenlegi helyzete miatt, amely a jelenlegi többéves pénzügyi keret alapján kapott jelentős források végrehajtása érdekében 39 további álláshelyet kapott, amelyet a 2023. évi pénzügyi év végéig kellett volna betölteni, azonban 2024 végéig a 39 álláshelyből 14 még mindig betöltetlen volt; felhívja az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozást, hogy hozzon intézkedéseket munkaerő-felvételi célkitűzésének mielőbbi elérése érdekében, mivel a folyamatosan elégtelen személyzettel történő működés megakadályozhatja tevékenységeinek végrehajtását és célkitűzéseinek elérését;

53. hangsúlyozza a digitális szuverenitás biztosításának fontosságát az uniós finanszírozású kutatásban; e tekintetben kiemeli az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás, az Európai Kiberbiztonsági Ipari, Technológiai és Kutatási Kompetenciaközpont, a Csipekkel Foglalkozó Közös Vállalkozás és az Intelligens Hálózatok és Szolgáltatások Közös Vállalkozás kulcsfontosságú szerepét, amelyeknek elsőbbséget kell biztosítaniuk az Unió autonómiáját erősítő projekteknek a félvezetők, a mesterséges intelligencia és a kiberbiztonság területén; felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a közös vállalkozások által támogatott projektek: i. a kritikus technológiák tekintetében kerüljék a harmadik országbeli beszállítókra való túlzott mértékű támaszkodást; ii. hatékonyan erősítsék meg az Unió ipari rezilienciáját és stratégiai autonómiáját; iii. aktívan támogassák a hazai kutatási és innovációs kapacitás fejlesztését a stratégiai digitális ágazatokban;

54. ismételten aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy 2024-ben az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás végrehajtási aránya a Horizont 2020 támogatási kifizetési költségvetése esetében tovább csökkent, és 27 %-ot tesz ki a 2023. évi 36 %-kal szemben; megjegyzi, hogy 2024-ben a Digitális Európa beruházási tevékenységeire vonatkozó kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatok végrehajtási aránya továbbra is nagyon alacsony, 22 %, illetve 19 % volt, szemben a 2023. évi 89 %-kal, illetve 18 %-kal; tudomásul veszi az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás által adott magyarázatot, mindazonáltal felhívja a közös vállalkozást, hogy biztosítsa működési költségvetése valamennyi részének megfelelő végrehajtását;

55. megjegyzi, hogy a számvevőszéki jelentés szerint az Európai Nagy Teljesítményű Számítástechnika Közös Vállalkozás magánszektorbeli tagjainak a Horizont 2020 keretprogramhoz való hozzájárulása továbbra is alacsony; az operatív tevékenységekhez nyújtott természetbeni hozzájárulásaik csak 20,0 millió EUR-t tettek ki, ami messze elmarad a közös vállalkozás alapító rendeletében meghatározott 420,0 millió EUR összegű minimumtól; emlékeztet arra, hogy meg kell változtatni a közös vállalkozás finanszírozási rendszerét, amely korlátozza a közös vállalkozás azon képességét, hogy biztosítsa a magánszektorral való hatékony együttműködést, és megakadályozza, hogy megfelelően számszerűsítse a magánszektor közös vállalkozás célkitűzéseihez való hozzájárulását;

Megjegyzések a közös vállalkozások előző mentesítési eljárásának nyomon követéséről

56. üdvözli, hogy a közös vállalkozások nyomonkövetési jelentést készítettek a Parlament állásfoglalásairól, amelyek a közös vállalkozások 2023. évi pénzügyi évre szóló költségvetésének végrehajtására vonatkozó mentesítésről szóló határozatok szerves részét képező megjegyzéseket tartalmaznak; megjegyzi, hogy ezek a jelentések kielégítő mértékben ismertetik a közös vállalkozások véleményét a Parlament által kiemelt kérdésekről;

57. üdvözli, hogy a Számvevőszék jelentése tartalmazza a közös vállalkozások által a Számvevőszék korábbi észrevételei és cselekvési ajánlásai nyomán hozott intézkedések nyomon követésének elemzését is; e tekintetben megjegyzi, hogy 2024 végéig a korábbi évek észrevételeinek kevesebb mint felét kezelték: a 44 észrevételből 18-at zártak le, 26 pedig továbbra is nyitott maradt; ami a Számvevőszék 2021–2023-as időszakból származó ajánlásait illeti, ezek többségét legalább részben végrehajtották; ezenkívül a 2024-es céldátummal rendelkező négy ajánlás közül kettőt valamennyi közös vállalkozás teljes mértékben végrehajtott, egy ajánlást néhány közös vállalkozás teljes mértékben, mások pedig részben végrehajtottak, egy ajánlás pedig részben végrehajtásra került; a későbbi céldátumokkal rendelkező fennmaradó nyolc ajánlásból egyet teljes mértékben, hatot pedig részben végrehajtottak, egy ajánlás végrehajtására pedig még nem került sor, mivel ez a Bizottságtól függ; felhívja az összes közös vállalkozást, hogy folytassák a Számvevőszék ajánlásainak végrehajtását, és számoljanak be az elért eredményekről a Számvevőszéknek és a Parlamentnek;

A nyomon követésre irányuló felhívás

58. felhívja a 2024. évi pénzügyi évre vonatkozó mentesítés megadása tekintetében vizsgált valamennyi közös vállalkozást, hogy készítsenek egyedi nyomonkövetési jelentést az ezen állásfoglalásban említett konkrét kérdések kezelése érdekében hozott valamennyi intézkedésről, és legkésőbb 2026. szeptember 30-ig nyújtsák be ezt a közös vállalkozás (ügyvezető) igazgatója által aláírt nyomonkövetési jelentést az Európai Parlamentnek;

59. hangsúlyozza, hogy nyomonkövetési jelentések tükrözhetik a közös vállalkozások ezen állásfoglalással és a mentesítésért felelős hatóság számára releváns egyéb kérdésekkel kapcsolatos általános véleményét is; felhívja a közös vállalkozásokat, hogy együttműködő és megbízható módon, teljes alapossággal készítsék el ezeket a jelentéseket, és azokban térjenek ki a tevékenységeikkel kapcsolatban a Parlament által felvetett valamennyi kérdésre.